

Preot prof. Vasile Păvăleanu

Părintele Arhimandrit Irineu Ilie,
„o viață scurtă, dar densă în fapte bune spre veșnicie”

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Doxologia
Iași, 2018

Cuprins

Prefață	7
Introducere	9
Satul natal	12
Familia binecuvântată	15
Copilăria Părintelui Irineu	25
Megieșii casei părințești	27
Monahul Varnava	40
Anii de școală	43
Chemarea providențială spre Seminarul Teologic	51
Seminaristul Ilie Gavril	67
Studentul Ilie Gavril	75
Ruperea de lume	82
Noviciatul și călugărirea	87
Hirotonia în ierodiacon și studiile de doctorat	96
Studiile în străinătate	100
Hirotonia într-un ieromonah	126
Revenirea în țară și stăreția la Mănăstirea Secu	130
Ieromonah la Mănăstirea Secu	132
Stareț interimar al Mănăstirii Secu	133
Stareț al Mănăstirii Secu	137
Părintele Arhimandrit Irineu Ilie – Superiorul	
Așezămintelor românești de la	
Ierusalim și Ierihon	154

Prezentarea în fața Patriarhului Diodor I al Ierusalimului și al întregii Palestine	156
Administrarea patrimoniului Bisericii Ortodoxe Române de la Locurile Sfinte	162
Grija pentru comunitatea românească din Israel și pentru pelerinii români	164
Din Țara Sfântă spre Patria Cerească	179
Repatrierea și înmormântarea la Mănăstirea Secu	188
Întru pomenire veșnică va fi dreptul	196
Crâmpeie în imagini și documente din viața Părintelui Arhimandrit Irineu Ilie	199
Bibliografie	246

Prefață

Aducerea aminte de mai-marii noștri care ne-au grăit cuvântul lui Dumnezeu, privirea la modul cum și-au încheiat viața și urmarea credinței lor (Evrei,13,7) sunt porunci biblice, dar și îndatoriri morale și duhovnicești.

Vrednic de pioasă aducere aminte și pildă de viețuire sfântă este și Părintele Arhimandrit Irineu Ilie, care, deși a plecat din lumea aceasta la o vârstă tânără, de doar 35 de ani, se înscrie în galeria marilor părinți cu viață îmbunătățită din Biserica noastră. Din lumina sufletului său, Părintele Arhimandrit a răspândit lumină în jurul lui, iar strălucirea ei străbate și spațiul și timpul, așa cum constatăm acum, după 30 de ani de la trecerea sa din Țara Sfântă spre Patria Cerească.

Din pruncie, în familia binecuvântată în care s-a născut și a crescut, în școală, în mănăstire, la studii în străinătate, ca stareț al Mănăstirii Secu și apoi ca Superior al Așezămintelor românești de la Ierusalim, Părintele Irineu Ilie a dovedit o vocație monahală aleasă, străduindu-se ca darurile cu care a fost hărăzit de Dumnezeu să fie cultivate și înmulțite. Credința puternică, curăția sufletului, smerenia și ascultarea, prețuirea pentru valorile creștine și românești, dragostea de Biserică și neam au fost virtuțile care i-au împodobit viața.

Cartea intitulată *Părintele Arhimandrit Irineu Ilie, „o viață scurtă, dar densă în fapte bune spre veșnicie”* este un pios omagiu

adus memoriei Cuviosului Părinte la împlinirea a trei decenii de la mutarea la cele veșnice.

† TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Introducere

Viața călugărului nu trebuie să fie neapărat lungă într-o mulțime de ani – învăța marele duhovnic Justin Pârvu –, ci densă în fapte mântuitoare. Aceste cuvinte se potrivesc în mod excepțional unuia din cei mai străluciți monahi români, Părintele **Arhimandrit Irineu Ilie**, născut în anul 1953 și plecat pe drumul veșniciei în 1988. O viață scurtă după măsura timpului pământesc, doar 35 de ani, dar plină, densă și luminoasă în mulțimea faptelor și împlinirilor, încât trebuie cântărită cu dimensiunile veșniciei „ale cerului nou și pământului nou” (II Petru 3, 13), unde „Dumnezeu este totul într-o toată” (I Corinteni 15, 28).

Părintele Irineu face parte din generația de după „exilul babilonic” al monahismului românesc început cu Decretul nr. 410/1959 și încheiat neoficial la începutul anilor 1970, când puterea comunistă manifestă oarecare îngăduință pentru cinul monahal și aprobă tunderile în monahism ale unor tineri, cu studii teologice mai întâi, ca apoi să fie afiorisiți Domnului și tineri fără diplome de Teologie, dar cu atestatul unei vocații și dorinței arzătoare de a-L sluji pe Hristos – Viața lumii. După o perioadă de mulți ani, când stareții „uitaseră” rânduiala tunderii în monahism, iar credincioșii nu mai văzuseră de mult sau niciodată așa ceva, călugărirea unui tânăr teolog a fost o manifestare ce a constituit „privești îngerilor și oamenilor”, dar și începutul unei revigorări pentru ceata „celor ce se întra-ripează cu dumnezeiescul dor”.

A fost călugărit la vârsta de 25 de ani, după aceea a urmat – timp de trei ani – studii postuniversitare în Irlanda și Franța (1979-1982), a fost trei ani stareț al Mănăstirii Secu (1983-1986); apoi, alți trei ani, Superiorul Așezămintelor românești de la Ierusalim și Iordan (1986-1988). După miezul nopții înspre sărbătoarea Preacuvioasei Maicii noastre Parascheva de la Iași, ocrotitoarea Moldovei – 14 octombrie 1988, gazda și călăuzitorul pelerinilor români în Țara Sfântă, începe pelerinajul spre Patria cerească, pentru a afla – potrivit tâlcuirii numelui său – *irini*, pacea cu Dumnezeu.

1988-2018 înseamnă o perioadă de 30 de ani ce s-a scurs de la plecarea sa la Domnul. Psalmistul zice: „Întru pomenire veșnică va fi dreptul și de grăire de rău nu se va teme!” (Psalmul 111, 6). În acest răstimp, în memoria celor ce l-au cunoscut s-au decantat toate amintirile, trăirile, emoțiile și simțămintele, astfel încât se constată că numele său este pomenit cu multă evlavie, amintirea sa este mereu vie, chipul său poartă amprenta tinereții celei veșnice, iar sufletul său poartă aura sfințeniei. Cea mai frumoasă caracterizare i-a făcut-o dascălul său întru viața duhovnicească, Părintele Justin Pârvu, care, atunci când a primit vestea morții premature și în împrejurări suspecte, a afirmat: „O viață de sfânt și o moarte martirică”.

În semn de prețuire, de veșnică aducere-aminte, de comemorare, dar mai ales de cunoaștere a vieții sale curate, sfinte, mărturisitoare și jertfelnice și de aprindere mai intensă a memoriei sale, a chipului său nevinovat, curat, cucernic și plin de noblețe sufletească, ca unul care l-am cunoscut din fragedă copilărie – cu care am fost pe aceeași uliță a satului natal și sub streșina aceleiași bisericiuțe, cu care am bătut drumurile spre aceleași sfinte mănăstiri și spre aceleași școli deschizătoare de orizonturi teologice –, voi încerca să aștern pe hârtie câteva

amintiri concrete despre satul, familia, copilăria, școala, activitatea și misiunea sa – ca slujitor al Bisericii – și să creionez cât mai fidel profilul său spiritual.

Mulțumesc Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, care a binecuvântat apariția acestei cărți la editura Doxologia, precum și comemorarea festivă a Părintelui Arhimandrit Irineu Ilie, la Mănăstirea Secu.

Mulțumesc Preasfințitului Părinte Timotei, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, care a avut inițiativa acestei comemorări și m-a binecuvântat să prezint amănunte și crâmpie din viața Părintelui Irineu.

Mulțumesc Părintelui stareț Arhim. Vichentie Amariei, care mi-a pus la dispoziție arhiva Mănăstirii Secu, pentru cercetare și documentare, precum și Părinților Andrei Gheață și Varlaam pentru ajutor.

Mulțumesc familiei Părintelui Irineu – și în special doamnei preotese Petronela Ilie – pentru deschiderea și înțelegerea de a-mi încredința documente, fotografii și alte informații necesare pentru creionarea cât mai completă a vieții sale. Aceleași mulțumiri maicii Haritina de la Mănăstirea Văratec, care, din primăvara anului 1988, a deserved Căminul românesc din Ierusalim și a fost martora tragediei și părtașa durerii trăite de toți cei care l-au cunoscut în Țara Sfântă și care – cu multă bucurie – ne-a pus la dispoziție fotografii și informații importante.

„Vor trece anii vieții
Și eu mă voi sfârși,
Iar în pustia asta
Mai vrednici vor veni.”

(Slove la mormântul meu –
Sfântul Ioan Iacob Hozevitul de la Neamț)

Satul natal

Localitatea Călugăreni se află la întretăierea drumului ce însoțește unduirea râului Bistrița – numit pe vremuri și „Drumul plutașilor”, care leagă bazinul Dornelor și Bucovina de zona de sud a Moldovei de sub munte – și drumul ce traversează Carpații Orientali și leagă zona Neamțului și centrul Moldovei de Ardealul cel drag tuturor românilor.

Numele de Călugăreni, precum lesne se înțelege – provine de la mulțimea călugărilor care s-au nevoit pe aceste meleaguri de pe vremea descălecătorilor de țară, până în vremea noastră¹. „Foșneau pădurile de mulțimea pustnicilor” – zice Marco Bandini, impresionat de vocația și trăirea monahală din acest ținut², iar toponime de pe Valea Muntelui – precum Crucea, Chiril, Mădei (de la Matei), Călugăreni, Schit, Schitișor, Peonul, Toaca, Panaghia, Poiana Maicilor, Pădurețul Călugărului etc. – scot cu prisosință în evidență o masivă prezență monastică³.

Prezența monahală atât de însemnată pe Valea Bistriței are următoarele explicații:

a. Mănăstirile Neamț, Secu, Hangu și Buhalnița aveau proprietăți de păduri și pășuni⁴, pe care mulți viețuitori se retrăgeau pentru liniște și viață duhovnicească înaltă;

¹ Ierom. Ioanichie Bălan, *Vetre de sihăstrie românească*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1982, p. 23.

² *Ibidem*, p. 28.

³ *Ibidem*, p. 26.

⁴ Mircea Petrescu-Dâmbovița, Victor Spinei și colaboratori, *Cercetări arheologice și istorice din zona lacului de acumulare Bicaz*, Editura Constantin Matasă, Piatra Neamț, 2003, p. 185.

b. În veacurile XV-XVI – în zona Ceahlăului – „sihăstriile se manifestă într-un mod unic de nevoință, nepracticată în celelalte țări ortodoxe. Cuviosul Peon și ucenicii lui așază pe vârful Ceahlăului clopot și toacă pentru deșteptarea călugărilor, fiind primul și singurul munte cu clopot deșteptător, cu hram bisericesc și zi anuală de prăznuire, care are caracterul unui pelerinaj local ce se ține până astăzi”⁵. Perioada paisiană înseamnă o revigorare puternică a monahismului, mai ales în jurul Ceahlăului, unde se întemeiază mai multe schituri și chilii, la care se adaugă anahoreții răspândiți prin văi și munți;

c. Mulți credincioși din Ardeal treceau munții în Moldova din cauza prigoanei habsburgice, care favoriza catolicismul și uniația, iar românii ortodocși erau prigoniți. Între românii ortodocși veniți din Ardeal și așezați pe Valea Muntelui s-au aflat mulți care și-au îndreptat pașii spre viața călugărească la mănăstirile nemțene, iar primul lor contact era cu monahii de pe valea Bistriței⁶.

Deși numele localității Călugăreni a fost schimbat de puterea comunistă în anul 1956, odată cu începerea strămutărilor pentru a face loc lacului de acumulare, dându-se numele de Poiana Teiului, după numele cel plin de legendă al Pietrii Teiului, un cătun păstrează totuși acest nume, amintind despre sfințenia și jertfelnicia de altădată a celor împodobiți cu chipul îngeresc. O analiză demografică a teritoriului ce aparținea fostei localități Călugăreni – respectiv satele Gura Largului, Poiana Largului, Petru Vodă, Roșeni – și cătunul Călugăreni, arată că, în veacul al XX-lea 50 de fii ai acestor locuri au îmbrățișat viața monahală sau slujirea preotească. Puține localități se pot lăuda cu o

⁵ Ierom. Ioanichie Bălan, *op. cit.*, p. 26.

⁶ Pr. prof. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 2006, p. 325.

asemenea zestre spirituală. Amintim doar câteva nume mai cunoscute: Episcopul Valeriu Moglan, Arhimandriții Justin Pârvu, Pahomie Cojocar, și Teodosie Bonteanu, Protosinghelul Irineu Păvăleanu, Ierodiac. Matei Păvăleanu, preoții Ioan Ilie, Constantin Lupu Marinei, Grigore, Constantin și Ioan Melinte, Stavrofora Evelina Tănase, monahia Maria Păvăleanu și mulți, mulți alții.

Părintele arhimandrit Irineu Ilie

Între numele fiilor satului ce au slujit lui Dumnezeu și oamenilor într-un chip deosebit a fost Părintele **Arhimandrit Irineu Ilie**, care, într-o viață scurtă de 35 de ani, a lăsat în urmă o lumină puternică, împlinind cuvântul Domnului: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru Cel din ceruri!” (Matei 5, 16).

Părintele Arhimandrit Irineu și-a încheiat călătoria pământească a vieții, departe de țara sa și de locurile natale atât de dragi lui, dar sufletul lui s-a înălțat spre slăvile cerești din Țara Sfântă de unde Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a înălțat la ceruri. A trecut la Domnul în urma unui accident de circulație, la marginea Ierusalimului, în drum spre Aeroportul „Ben Gurion” – Tel Aviv, în noaptea de 13 spre 14 octombrie 1988; așadar, în urmă cu 30 de ani.

Familia binecuvântată

Gavril Ilie sau Gavrilăș – așa cum îi spuneau toți – s-a născut pe data de 04.09.1953. Părinții săi au fost Vasile și Ecaterina Ilie sau Iliescu. În scripte figurau cu numele de Ilie, iar în comunitatea sătească erau cunoscuți cu numele de Iliescu. Amândoi părinții își au obârșia în satul Petru Vodă.

Tatăl, Vasile, provine dintr-o familie numeroasă și modestă, credincioasă și evlavioasă. Străbunii săi – al căror arbore genealogic urcă până la finele veacului al XVIII-lea – purtau numele Apopei, dovadă descendenței din viță preotească. Doi dintre frații tatălui, Grigore și Nistor, au pierit pe câmpul de luptă din al Doilea Război Mondial, numele lor înscriindu-se în pomelnicul lung al eroilor din acest sat. Toți frații și surorile tatălui au rămas în satul natal, au întemeiat familii prin căsătorie și cu toții alcătuiau – și sunt și astăzi – un neam viguros, distins și cu un rol deosebit în comunitatea sătească și parohială.

Mama, Ecaterina, provenea din familia Bistriceanu, de asemenea păstrătoare a tezaurului credinței în cuget curat (I Timotei 3, 8), puternic ancorată în tradiția creștinească și românească. Originea acestei familii – ca a tuturor sătenilor din zonă – este Ardealul sau, mai exact, ținutul Bistriței-Năsăud. S-au așezat aici după 1761, anul aplicării decretului de trecere la Uniație sau catolicism de către generalul Adolf von Buccow.

Ambele familii erau foarte modeste din punct de vedere material, în ciuda bogăției spirituale ce consta în credința ortodoxă și în valorile și virtuțile creștinești și românești. Pământ

*Mama Ecaterina (mijloc)
în ziua nunții*

*Vasile și Ecaterina Ilie
- miri -*

puțin, sărăcăcios și neproductiv, copii mulți care trebuiau înzestrați cu un minim pentru subzistență, fără venituri salariale de nicăieri; vremuri de băjenie și de refugiu, război, secetă și foamete – iată tabloul de viață din vremea aceea.

Vasile și Ecaterina – părinții după trup ai Părintelui Irineu Ilie – s-au căsătorit în anul 1946, an în care rănilor războiului erau încă sângerânde, iar seceta și foametea se adăugau ca o plagă ucigătoare la durerile deja existente. O rudă apropiată de la Poiana Largului – de lângă bisericuța cu hramul „Sfinții Trei Ierarhi” – pe nume Vasile Țaranu i-a adoptat, dându-le moștenirea de pământ pentru fânețe și loc de casă. Acest dar a survenit pe fondul morții soției lui Vasile Țaranu și a plecării unicei sale fiice – Varvara – la București, într-un post de funcționar, iar el s-a călugărit la Mănăstirea Secu, primind numele de Varnava.

Tânăra familie, în ciuda condițiilor grele a vremurilor respective, și-a construit o casă țărănească.

*Casa părintească a
Părintelui Irineu Ilie*

Casa părintească - detaliu

Tata Vasile era cărăuș, având o pereche de boi – Mândrilă și Busuioc – binecunoscuți de toți vecinii și de tot satul. Lucra cu ei la pădure, la trasul buștenilor, aidoma soțului Irinucăi de la Broșteni, de care vorbește Creangă în *Amintiri*. A deține o pereche de boi pe vremea aceea nu însemna un titlu de om înavuțit sau chiabur, ci presupunea taxe, muncă multă, îngrijirea animalelor – încă de cu noapte – pentru a merge dimineața la treabă în vârful munților la recoltarea de fân suficient – în timpul verii – pentru a avea asigurată hrana pe toată durata iernii, transportul fânului acasă sau la locul de muncă, uneori foarte departe de casă, etc. Mai mult, un cărăuș nu avea statutul de angajat; primea un salariu mai mic decât al unui muncitor cu palmele, iar munca lui nu constituia vechime pentru pensie. Nu mai vorbim de lipsa drepturilor cu privire la asigurările sociale, concedii medicale sau securitatea muncii.

La drept vorbind, cine avea vite trăgătoare era un defavorizat în fața regimului comunist, nebucurându-se de drepturile

„proletare”. Era împărtășită acea impresie că omul – care nu muncește cu brațele sale, ci cu vitele trăgătoare – nu merită statutul de *om al muncii*. În aceste condiții a muncit mulți ani bădița Vasile – așa cum îi spuneam noi vecinii și rudele apropiate; iar în a doua parte a vieții sale a renunțat la boi și a lucrat cu brațele pentru a avea un minim drept la pensie.

Altminteri, bădița Vasile era un om bun, deschis, șotios, sociabil, înțelept, plin de vorbe de duh, plăcut în comunitate și foarte iubit de multele sale rubedenii. Șederea în preajma sa crea o stare de bine și de bucurie debordantă. Era credincios – ca tot neamul său – observând cu strictețe datoriile sufletești precum: rugăciunea zilnică, ținerea posturilor în întregime, participarea la slujbele de la biserică. Săvârșirea acestor fapte duhovnicești este cu atât mai valoroasă cu cât el și toți consătenii munceau mult și în condiții foarte vitrege, stăteau în ger sau zăpadă până la brâu, iar de ploaie se adăposteau în pătule improvizate în munte pentru câteva ceasuri de odihnă. Și cu toate acestea, se rugau, posteau și se îngrijeau cu luare-aminte de cele ale sufletului.

A rămas proverbială întâmplarea despre el și alți consăteni, care, fiind la muncă în pădure pe pâraul Tarcăului și neputând ajunge acasă în Postul Mare după săptămâni de ședere în cabane forestiere și cu te miri ce hrană de post, s-au dus la spovedit la un cunoscut duhovnic de la Brateș, pe nume Veniamin Talpău. Acesta s-a minunat de credința și jertfelnicia lor și de faptul că acolo, în munți, au postit după rânduială; mirat, le-a zis: „Ce canon să vă dau eu? Voi sunteți mai postitori și nevoitori decât călugării!”. Și a doua zi, duminică, după participare cu evlavie la Sfânta Liturghie, s-au împărtășit cu toții.

Mama Ecaterina!... Cu adevărat o mamă sfântă, tăcută, molcomă, răbdătoare, iubitoare, harnică, înțeleaptă, dăruitoare,

jertfelnică! La vremea aceea toată hrana pentru membrii familiei se obținea în gospodăria proprie. În magazinele alimentare nu se găseau produse, cele care se aflau erau repartizate pe cartelă și în anumite condiții. Era o sărbătoare să aibă cineva o pâine pe masă. Fiind zonă de munte – unde grâul nu crește – măămăliga era alimentul indispensabil, la care se adăugau celelalte. Așadar, gospodina trebuia să se îngrijească ca toți pruncii să aibă la ce se aduna în jurul mesei

Mama Părintelui Irineu Ilie

rotunde din mijlocul casei. Parcă acum o văd pe mama Ecaterina, care era mereu în picioare și se sătura doar văzându-și copiii îndestulați, voioși și sănătoși. Tot pe vremea aceea – în perioada anilor '50- '60 ai secolului trecut – îmbrăcămintea membrilor familiei se asigura din țesătura din lână, în sau cânepă, realizată – la stative – de mâinile harnice ale gospodinei în lungile nopți de iarnă la lumina lămpii cu gaz, căci încă nu era curent electric; sau cojoace din piei de oaie făcute la cojocarul satului.

La aceste virtuți și preocupări – de soție și de mamă – se adaugă credința puternică și statornică pe care a avut-o și a trăit-o intens încă din copilărie, cultivând-o în propria familie și în spiritul căreia și-a educat fiii. Se ruga foarte mult, postea după rânduială, mergea mereu la biserică și la mănăstiri, iubea pe toată lumea, îi ajuta pe cei săraci, care cereau ajutor, crescându-și toți copiii și deprinzându-i cu frica de Dumnezeu și cu rușinea de oameni.

Familia aceasta a fost binecuvântată de Dumnezeu cu șase copii: Gheorghe, Grigore, Gavril, Ioan, Ana și Constantin.

Primul copil a fost **Gheorghită**, născut în anul 1949; fiind cel mai mare – după tradiția familială a satului românesc – o făcea adeseori și pe „dădaca” fraților mai mici. Așa a făcut și Gheorghită, ba chiar avea grijă și de copii vecinilor, când părinții acestora erau nevoiți să meargă la treburi mai departe de casă. El face parte din primii absolvenți ai localității Călugăreni, care au terminat liceul, apoi cursuri postliceale. Liceul însemna o taxă școlară ce îngreuna și mai mult – din punct de vedere financiar – familia, care – așa cum am descris mai sus – era modestă, cu reduse posibilități de subzistență. La începutul fiecărei luni – dacă era restanțier – era trimis acasă de la liceul din Tg. Neamț, pentru a duce contravaloarea taxei. Uneori, mama Ecaterina se împrumuta de la vecini pentru a se rezolva problema. După terminarea liceului, Gheorghită a funcționat ca profesor câțiva ani în satul natal, apoi – mulți ani – a fost secretarul Primăriei Poiana Teiului, iar mai apoi, al Primăriei Bicz. În ultimii ani a lucrat ca administrator la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, de unde s-a pensionat. Locuiește în orașul Bicz și este foarte legat de locurile natale.

*Gheorghe Ilie**Grigorie Ilie*

Al doilea fiu, **Grigorică**, s-a născut în 1951, a absolvit Școala profesională de mecanici auto la Tg. Neamț, deoarece familia n-ar mai fi făcut față unei noi taxe pentru a-l înscrie la liceu. Pe vremea aceea, elevii școlilor profesionale nu plăteau taxe, deoarece, în urma unui contract, școala asigura totul și, după angajare, se reținea din salariu. Așadar, el și-a scutit părinții de povara cheltuielilor școlare. A lucrat la I.A.S. Toplița, județul Harghita, până la pensionare. S-a stabilit cu domiciliu definitiv în același oraș. Este cel mai hâtru dintre frați și – cu spontaneitatea-i bine cunoscută – face haz din orice situație obișnuită.

Al patrulea fiu a fost **Ioan**, născut la data de 02.09.1956. După absolvirea școlii generale, a urmat cursurile Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț, între anii 1972-1977. Apoi, după satisfacerea stagiului militar, a frecventat cursurile Institutului Teologic de grad Universitar București, între anii 1978-1982. A fost un an pedagog la seminarul nemțean și un an ghid la Mănăstirea Bistrița; apoi, a fost hirotonit preot pe seama Parohiei Grințieș – Neamț. Din

Părintele Ioan Ilie

1991, în urma concursului susținut, a fost numit de către Preafericitul Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pe atunci Mitropolitul Moldovei și Bucovinei – preot paroh la Biserica „Sfinții Trei Ierarhi” din Piatra Neamț.

Aici a desfășurat o bogată activitate pastorală, liturgică, culturală, socială și didactică. Pentru a nu intra în prea multe amănunte, amintim doar faptul că a fost directorul Școlii

Postliceale Teologico-Sanitare „Sf. Cuvioasă Teodora de la Sihla” din Piatra Neamț – din anul 1995 până în anul 2002 – când această instituție și-a încetat activitatea. A înființat o cantină socială, care asigură hrana zilnică pentru 70 persoane. Această cantină funcționează și astăzi purtând numele întemeietorului ei: Cantina socială „Preot Ioan Ilie”. A trecut la cele veșnice la data de 22 februarie 2011. Este înmormântat la Grințieș, lângă biserica pe care a restaurat-o din temelii⁷.

Dintre toți frații, a fost cel mai apropiat de Părintele Irineu, datorită formației teologice, misiunii preoțești și preocupărilor duhovnicești. De la studiile din Irlanda, de la Ierusalim și de oriunde, Arhimandritul Irineu ținea legătura cu toți ai săi prin Părintele Ioan. Tot Părintele Ioan – în numele familiei – s-a ocupat de înmormântare, de pomenirile cuvenite după ce Arhimandritul Irineu a trecut la cele veșnice; și tot el a moștenit biblioteca fratelui.

Ana, singura fată între cei cinci băieți, s-a născut în anul 1958. După absolvirea școlii generale din satul natal a urmat liceul și, fiindcă învăța bine, ar fi dorit să urmeze o facultate. Însă mama Ecaterina s-a îmbolnăvit grav, începând cu anul 1975. Boala nemiloasă a ținut-o la pat și nu mai putea avea grijă de gospodărie și nici de ea însăși. Din dragoste pentru mama și din îndemnul fraților, Ana a renunțat la școală și s-a dedicat întru totul îngrijirii mamei. După moartea mamei, fiica Ana a rămas mai departe în casa părintească având grijă de tatăl Vasile.

S-a căsătorit cu Mihai Apânteii – și el orfan de mamă – și au rămas pentru a ține candela aprinsă acolo unde mama, altădată, veghea zi și noapte la căpătâiul pruncilor. Ana a dus mai

⁷ Constantin Ciofu, *Părintele Ilie Ioan din Piatra Neamț a plecat la Domnul*, în „Ziarul Lumina”, 24 februarie, 2011.

Mama și sora Părintelui Irineu

departe spiritul casei, ca și mama ei. Toți care o vedeau pe tână gospodină Ana își aduceau aminte de mama Ecaterina. Mai mult, Ana a păstrat și a cultivat dragostea și legătura între frați, care se întâlneau adesea la casa părintească, cea plină de amintirile copilăriei și ale tinereții. A trecut la Domnul în vara anului 2017 și – odată cu ea – s-a pierdut și liantul care-i aduna pe frați, în diferite momente de peste an, mai ales la hramurile bisericii sau la pomenirile părinților.

Mezinul familiei, **Constantin**, s-a născut în anul 1962. Fiindcă învăța bine, avea o inteligență sclipitoare, frații săi – și în special Părintele Irineu – l-au îndemnat să urmeze liceul și apoi o facultate. Într-adevăr, a urmat cursurile Facultății de Mecanică la București, după care a lucrat câțiva ani în țară; din 1991 lucrează în Anglia, unde ocupă un post de conducere în cadrul unei companii de transporturi. În vremea studenției

*Constantin, fratele cel mic
(stânga) - 1972*

stătea la Mănăstirea Secu, lângă fratele său, care era stareț. A rămas foarte atașat Bisericii, astăzi manifestându-și credința în cadrul comunității românești din Londra. În mod providențial, acest mezin al familiei este legat duhovnicește și frecventează Biserica românească cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Londra – păstorită de Părintele Silviu Pufulete, unde, în anul 1981, a fost hirotonit ieromonah Părintele Irineu⁸.

Se cuvine a fi reținute apelativele folosite de copiii familiei Ilie pentru părinți și pentru bunici; acestea constituie o formă de personalizare rar întâl-

nită. Tata Vasile era numit de copii săi *tătuța*, bunica era numită *mama bătrână*, iar bunicul era numit *tătuța bătrân*. Doar mama era apelativul comun în vocabularul familial.

Toți frații Părintelui Irineu s-au căsătorit; au copii, unii au și nepoți. De asemenea, sunt oameni de nădejde, iubitori de neam, de Biserică și de valorile noastre sfinte.

⁸ Arhiva Mănăstirii Secu, *Dosar nr. 1/1982*, f. 172.

Copilăria Părintelui Irineu

Am lăsat la urmă prezentarea **copilului Gavrilaş**, cel de-al treilea vlăstar al familiei Ilie. Dintre toți frații, el a fost cel mai apropiat de mama. Era de o sensibilitate deosebită și înțelegea grijile lui tanti Ecaterina, care se zbătea să le acopere pe toate. În timp ce frații mai mari erau mai mult de ajutor tatălui – la fân, la lemne, la păscutul vitelor pe islazurile din munte – copilul Gavrilaş, ca o fată pricepută și cuminte, o ajuta pe mama la toate cele; inclusiv la stative, la cusut, la prășit, la plivit, la curățenie, la bucătărie, la spălat rufe, la creșterea fraților mai mici și la toate treburile.

Se uita mereu în ochii mamei și-i simțea multele supărări și necazuri. Îi lăcrimau și lui ochii când o vedea pe mama supărată. De aceea și mama Ecaterina l-a iubit parcă mai mult decât pe ceilalți copii. Era sufletul ei, bucuria ei, mângâierea ei. Deși îi iubea pe toți, căci așa își iubește mama adevărată toții copiii – căci toți sunt trup din trupul ei și suflet din sufletul ei – pe Gavrilaş îl simțea ca fiind un copil special, deosebit. Semăna cu mama sa atât sub aspect fizionomic, cât și sufletec.

Gavrilaş pentru ceilalți frați, era un frate deosebit. Nu-l invidiau pentru aceasta, ca frații lui Iosif oarecând. Dimpotrivă, toți îl iubeau și-l prețuiau, îl considerau ca fiind un etalon în ceea ce privește buna-cuviință, cumsecădenia, cumințenia, seriozitatea, demnitatea, ascultarea de părinți, respectul față de toți oamenii. Frații mai mari – mai volubili și plini de umor,

mereu puși pe glume sau șotii – se sfiau de prezența lui Gavrilăș și brusc treceau la un comportament mai sobru.

Copii vecinilor – destul de numeroși pe vremea aceea – de asemenea, îl considerau a fi un copil aparte. Era cel mai cu-minte și cel mai așezat dintre toți, era mai interiorizat, iubitor față de toți, mereu atent cu preocupările multe și grele ale mamei. Stătea puțin la joacă cu ei, nu intra în jocuri care să frizeze buna-cuviință și se retrăgea repede acasă pentru a fi de ajutor mamei. Bunăoară Gavrilăș n-a jucat fotbal niciodată, nu a mers pe bicicletă niciodată, nu a fost la cinema sau la horă, așa cum mergeau alți tineri din sat; tot așa precum nu va fi interesat niciodată la vârsta maturității de a conduce mașina.

De mic se ruga mult, era o fire profund religioasă. Toți copiii din sat erau credincioși și crescuți în credință. Și frații săi erau anorați puternic în cele ale vieții creștine. Gavrilăș însă se deosebea de toți prin modul cum își manifesta credința, discret dar puternic, simplu dar profund, încât bunicii, unchii, verișorii, rudele și vecinii se întrebau: „Ce va fi oare cu pruncul acesta?” (Luca 1, 66). Avea o predispoziție pentru preocupări duhovnicești și mature; nu se lăsa niciodată antrenat în lucruri copilărești.

Copilăria lui Gavrilăș – viitorul Arhimandrit Irineu – a fost una foarte zbuciumată, cu multe greutateți și încercări, pentru că a muncit de mic copil atât de mult și din greu, încât celor de azi asemenea istorisiri ar părea desprinse din romanele sau filmele ce descriu perioade coloniale. Acest zbucium a fost și cauza maturizării sale mai înainte de vreme, deoarece devenise un copil cu minte de om vârstnic, capabil să înfrunte necazurile vieții.